

Vásárhelyi Pál Építőmérnöki és Földtudományi Doktori Iskola
2024-es évi működés értékelése
2025. április.
Összeállította: Németh Róbert

A Doktori Iskola működési szabályzatának 12.§ (3)-(4) bekezdéseknek megfelelően “Doktori Iskola működésének során folyamatosan követi és évente a DIT által értékeli” az ott meghatározott indikátorokat.

A vizsgált időszak általánosságban a 2024-es év, de az őszi félév vége nem illeszkedik a naptári évfordulóhoz, ezért a képzéssel kapcsolatos elemeket a 2024-es naptári évhez, vagy a 2023/24 tanév második (tavaszi) és a 2024/25 tanév első (őszi) félévéhez kapcsolódóan adjuk meg, amit az egyes értékelt jellemzőknél külön feltüntetünk.

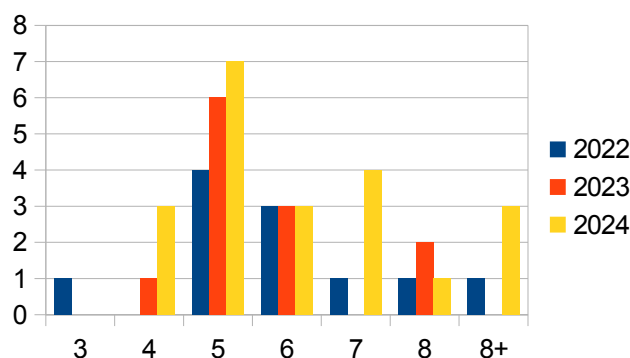
1.) PhD fokozatszerzések (fokozatszerzők száma, arányuk a felvettekhez képest, a fokozatszerzés ideje)

Ebben a pontban a 2024-es naptári évet értékeljük.

A 2024-es évben a doktori iskolában 21 sikeres doktori védés zajlott le (13 magyar, 8 külföldi hallgatóé), az Egyetemi Habilitációs Bizottság és Doktori Tanács (EHBDT) az értékelés összeállításakor már valamennyi esetben odaítélte a fokozatot. (Előfordulhat, hogy ez áthúzódik a következő évre, de ugyanígy az előző évről is áthúzódhat döntés: az értékelés összeállításakor egységesen a fenti módon számolva ezek a kis különbségek kiegyenlítődnek.) Egy, a Silesian University of Technology-val közös képzésen történt védés esetében még nem született EHBDT döntés, ezért az nem szerepel a fenti számokban.

A pontosan négy év alatt befejezett doktori képzés és eljárás szinte kivitelezhetetlen, ezért a felvett hallgatókhoz történő viszonyításnál a négy évvel korábbi naptári évben felvett hallgatók számához viszonyítunk. A 2020-as naptári évben (2019/20 tanév második félév és 2020/21 tanév első félév) 32 hallgató kezdte meg a képzését a doktori iskolában, hozzájuk viszonyítva a fokozatszerzési arány 65,6%. A megelőző két évben az azonos módon számított arányok 61,1% és 63,6% voltak, sikerült fenntartani a megelőző időszak átlaga fölötti eredményt (a korábbi értékelések szerinti 41-42 % volt a megelőző 2-3 évben).

A fokozatszerzés idejénél a doktori iskolába történő beiratkozás éve és a védés éve közötti különbséget számoljuk. A fokozatszerzés átlagos ideje így 6,3 év lett (a korábbi két év 5,7 és 6,2-es értékéhez hasonló), az eloszlást a beszámolás évében és azt megelőzően az alábbi ábra mutatja:

Fokozatszerzés ideje: védés éve – képzés kezdetének éve¹

A fokozatszerzés tipikus ideje 6 év körüli. Az érvényes szabályok szerint a négy éves képzés végén megszerzett abszolutórium után további egy év áll a hallgató rendelkezésére az értekezés beadására, amit a HBBDT döntése a bírálati eljárás megindításáról, a bírálatok elkészülte és a védés követ. Jelen

¹ Megj.: A BME DHSz szerint a képzés megkezdése utáni 8 év elteltével csak EHBDT engedéllyel tüntethető fel a témavezető. Ez ritka, és ez az oka, hogy a 8 évnél hosszabb időket egyetlen, 8+-szal jelölt csoportba sorolva ábrázoljuk.

beszámolási időszakhoz még kapcsolódik, hogy a 2020-as tavaszi félévben a doktoranduszok nem léphettek az egyetem területére, ezért a Magyar Közlöny 2021/76. számában megjelent 217/2021. (IV. 30.) Korm. rendelet szerint² egyes hallgatók további egy év kedvezményt kaptak az értekezés beadására.

A fokozatszerzés a doktori iskolában kiszámíthatóan folyik, a Stipendium Hungaricum ösztöndíjprogramtól várt pozitív hatások beérni látszanak. Javasolt intézkedés nem szükséges.

2.) Komplex vizsgát tevők száma, aránya a felvettekhez képest, a vizsgák sikeressége

Ebben a pontban a 2023/24 tanév második (tavaszi) és a 2024/25 tanév első (őszi) félévét értékeljük.

A vizsgált időszakban a képzésüket 2022/23 tanév első (őszi) és a 2022/23 tanév második (tavaszi) félévében megkezdő hallgatók az érintettek. Az alábbi táblázatba gyűjtöttük össze a felvételik és a komplex vizsgák adatait (a számadatokat mindenhol “magyar+angol=összesen” alakban adtuk meg):

Komplex vizsga ideje	2024 június	2025 január	Beszámolási időszak összesen
KV-ra jelentkezett	5+11=16	5+0=5	10+11=21
Sikeres KV	5+11=16	5+0=5	10+11=21
Mintatanterv szerint haladók felvételének féléve	2022/23/1	2022/23/2	
Felvettek száma	5+18=23	6+0=6	11+18=29
Ebből KV-ra jelentkezett	4+11=15	5+0=5	9+11=20
Ebből sikeres KV-t tett	4+11=15	5+0=5	9+11=20
Sikeres KV aránya a felvettekhez képest	65%	83%	69%

A 2022/23 tanévben felvettek közül kilencen nem tettek sikeres komplex vizsgát a negyedik félév végéig. Öten az első éven belül megszakították (vagy utazási problémák miatt meg sem kezdték) a képzésüket, négy hallgató passzív félévek miatt nem jutott még el a komplex vizsgáig, egy hallgató pedig egy passzív félév miatt egy félévvel később tette le a komplex vizsgát.

A komplex vizsgáig eljutott hallgatók sikerességi hányada (100%) megerősíti, hogy a komplex vizsga jelentkezési feltételül meghatározott publikációs követelmény megfelelő szűrő szerepet tölt be: az azt teljesíteni várhatóan nem tudók rövid idő után elhagyják a képzést, az azt teljesítők viszont a komplex vizsgát is sikerrel teljesítik, és a komplexvizsga-bizottság értékelése szerint jó eséllyel eljutnak az értekezés beadásáig is. A felvett hallgatók országba érkezésének és beiratkozásának elmaradása külső körülmény, mellyel az iskola nem tud mit kezdeni. A képzés korai abbahagyása az elképzelések és a valóság közötti különbséget tükrözheti. Javasolt intézkedés nem szükséges.

3.) Doktoranduszok oktatási terhe (kredit)

Ebben a pontban a 2023/24 tanév második (tavaszi) és a 2024/25 tanév első (őszi) félévét értékeljük.

A vizsgált időszak két félévében 64, illetve 62 doktorandusz kapott kreditet oktatási tevékenységért, a két félévben rendre 256, illetve 272 kreditet összesen. A kapott kredit átlagos értéke 4,19, ami a kreditenkénti 30 munkaórát alapul véve félévente és hallgatónként 125 órányi oktatási tevékenységet jelent. Ebbe az átlagba nem kerültek be azok, akik az adott félévben nem oktattak, így kreditet sem szereztek.

²1.§ (1) A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 53. § (4) bekezdésétől eltérően a komplex vizsgát követő négy tanéven belül kell a doktori szabályzatban meghatározottak szerinti doktori értekezést benyújtania annak, aki a komplex vizsgáját 2018. február 1-je és 2021. május 10-e között teljesítette. Ez a határidő különös méltánylást érdemlő esetekben legfeljebb egy évvel a doktori szabályzatban meghatározottak szerint meghosszabbítható.

A DI képzési programja szerint oktatási tevékenységre maximálisan 36 kredit vehető figyelembe a képzés során. A 4,19-os félévenkénti átlag 8 félév alatt 33,5 kreditet eredményezne, ha valaki minden félévben átlagos terheléssel oktat. Ez az eredmény emelkedést mutat az előző értékelés 29,3-as értékéhez képest. Továbbra is figyelembe kell venni, hogy ez csak egy átlag, ezért lehet olyan, akire ennél is nagyobb terhelés jut, ezért emlékeztessük a tanszékvezetőket arra, hogy a túlzott oktatási terhelés a kutatómunka kárára veszi el a doktorandusz idejét.

Javasolt intézkedés: tanszékvezetők tájékoztatása az emelkedő kreditátlagról és annak veszélyeiről.

4.) Doktori tárgyak felvétele, a tárgyakat felvevők létszáma

Ebben a pontban a 2023/24 tanév második (tavaszi) és a 2024/25 tanév első (ősz) félévét értékeljük.

A doktori iskola kínálatában meghirdetett tárgyak esetében azok oktatása az érintett tanszékek feladata, felügyeletük elsődleges szintje a tanszék vezetője. A kis hallgatói létszámok miatt a hallgatói véleményezés sokszor nem lenne megoldható anonim módon, ugyanakkor számíthatunk a hallgatók egymás közötti információáramlására, és a tartósan gyenge oktatói teljesítmény esetén a hallgatók nem veszik fel az órát. Erre építve ebben a pontban azokat a tárgyakat vizsgáljuk, amelyeket az értékelt időszakban a tanszék meghirdetett, de senki nem jelentkezett rá. A vizsgálat során azt is nézzük, hogy a megelőző évben volt-e hallgató a tárgyon, hiszen kevés jelentkező esetén előfordul, hogy az oktató halasztja el a tárgy indítását a következő évre. (Hosszabb időre nem tanácsos, hiszen a hallgatóknak a komplex vizsgáig, azaz az első két évben kell a tanulmányi kreditek minimumát megszerezni.) Megjegyezzük, hogy a 2023 évi beszámolóban megjelent tárgyak közül csak kettő került be az idei felsorolásba (e kettőt dőlt betűvel jelezzük), azaz a többi tárgyra vonatkozó akkori következtetésnek megfelelően nem haltak el a tárgyak, nem volt szükség intézkedésre.

BMEEOEMDT82 Építőanyagok tartóssága

A vizsgált időszakban kimaradt az indulása, de a vizsgált időszakot követő félévben ismét elindult a tárgy.

BMEEOEMDT86 Épületszerkezeti konstruktóri ismeretek

A megelőző induláskor 13 fő hallgatta, a kimaradás egyszerűnek látszik.

BMEEOGMDT71 Kőzetmechanikai modellezés

A vizsgált időszakban kimaradt az indulása, de a vizsgált időszakot követő félévben ismét elindult a tárgy.

BMEEOGMDT82 Kőzetek szerkezeti alkalmazása

A vizsgált időszakban kimaradt az indulása, de a vizsgált időszakot követő félévben ismét elindult a tárgy.

BMEEOGMDT83 Geotechnikai véges elemes analízis

A vizsgált időszakban kimaradt az indulása, de a vizsgált időszakot követő félévben ismét elindult a tárgy.

BMEEOHSDT82 *Kompozitok mechanikája*

Az előző beszámolási időszakban és a mostaniban kimaradt az indulása, de a vizsgált időszakot követő félévben ismét elindult a tárgy.

BMEEOHSDT86 Szeizmikus tervezési elvek

A megelőző időszakban indult a tárgy, egyszeri kimaradásnak tűnik az eset, ami néha előfordul.

BMEEOUVDT83 *Vasúti pályaszerkezetek modellezése*

Az előző évhez képest nem nőtt érdemben a tanszéki doktoranduszok száma, nincs ki felvegye a tárgyat.

BMEEOVVDT84 Limnológia

A tárgyat új oktató tartja, nem lehet, hogy a híre miatt kerülték el, egyszeri kimaradásnak tűnik az elmaradás.

Egyik érintett tárgy esetében utalnak jelek arra, hogy a hallgatók elkerülnék annak felvételét, ezért javasolt intézkedés nem szükséges.

5.) A tanszéki szemináriumok működése

Ebben a pontban a 2023/24 tanév második (tavaszi) és a 2024/25 tanév első (ősz) félévét értékeljük.

A doktoranduszok rendszeres tanszéki beszámolóik során előadókészségüket fejlesztik és a résztvevő tudományos közönségtől baráti környezetben kaphatnak visszajelzéseket az előrehaladásukról. Ezeknek a beszámolóknak a szervezését tanszéki hatáskörben lehet hatékonyan megoldani, ezért karunkon hagyományosan így történik. A tanszékvezetőktől kapott tájékoztatás alapján a beszámolókat az alábbi formátumban tartják:

A leggyakoribb megoldás, hogy a doktoranduszokat bevonják a rendszeres tanszéki KFI szemináriumokba, melyre a tanszék összes doktorandusza és oktatója, valamint esetenként külsősök is meghívást kapnak. Egy-egy ilyen szemináriumon a tanszék létszámától függően 10-40 vendég vesz részt, az előadás és az azt követő vita időtartama 40-60 perc között mozog. Az időtartam alkalmas a házivédek ugyanilyen formában történő megrendezésére is. A beszámoló időszakban öt tanszék használta ezt a módot (előző beszámolási periódusban négy), 1-2 hallgató maradt ki, akiket a következő évre már beütemeztek. Ugyanehhez a módszerhez tért vissza egy további tanszék, de még nem került sorra mindenki; náluk korábban a publikációkhoz kapcsolódó, kisebb közönség előtt (3 oktató), de gyakrabban (évente 2-3 alkalom) tartott, fél-egy órás beszámolók voltak.

A beszámolási időszakban négy tanszéken nem voltak beszámolók, viszont a tanszék doktoranduszai egy vagy több konferencián számoltak be az aktuális eredményeiről, mely előadást a tanszékvezető elfogadta az adott éves beszámolóként. A szándék e tanszékek esetében is a dedikált tanszéki beszámolóhoz való visszatérés.

Az előző éves intézkedések nyomon követése és a megismételt felmérés azt mutatja, hogy a tanszékek tudatában vannak a beszámoló fontosságának, így jelenleg további javasolt intézkedés nem szükséges.